

Herffelyst og Forsængelighed, som man ikke har kunnet udfinde, og jeg troer tillige, at det er Værdien af at kunne raisonnere og commandere, som man har Banffeligbed ved at kunne udfinde. Der er endvidere, saavidt jeg har kunnet forstaae, anført imod det foreliggende Forslag, at Almeenvellet ikke krævede det. Jeg har saa ofte havt Leilighed til at besee forskjellige af Danmarks Der, og overalt, hvor jeg er kommen frem, har jeg fundet, at Landbruget paa Fæstegodserne stod betydeligt tilbage for Landbruget paa Selveierstederne; talte man saa med en gammel Fæster om, at hans Huusdyravl kunde trænge til at forbedres, saa fik man det Svar: hvad kan det nytte, at jeg holder bedre Heste, Køer o. s. v., det kan ikke føre til Andet, end til at Herremanden siger til min Søn, naar han vil fæste Gaarden: „Din Fader har holdt kostbare Heste og Køer, og Du maa derfor have Raad til at betale mig en større Indfæstning;“ og talte man til ham om, at hans Jorder kunde forbedres ved at draines og mergesles, saa svarede han: Jeg kan ikke gjøre det, thi naar min Søn da kommer og vil fæste Gaarden, saa siger Herremanden: „min gode Ven, denne Gaards Jorder ere drainede og mergelede, og derved er Gaarden gjort til en af de bedste Gaarde her paa Godset. Du kan derfor godt taale at betale en heel Deel mere end de Andre;“ naar man talte til ham om, at Bygningerne kunde sættes i en bedre Stand, saa fik man til Svar: „Ja, jeg kunde meget godt koste endeel paa dem, men jeg kan ikke gjøre det af den Grund, at Herremanden saa vilde sige til min Søn: Det er en af de nyeste og bedste Gaarde, som findes her, og Du maa derfor betale mig en betydelig høiere Indfæstning.“ Jeg troer derfor, at, skal Danmarks Landbrug nogenfinde naae det Punkt, som det bør staae paa, saaledes at det kan svare til andre Landes, som ere i betydelig Opkomst, saa er det nødvendigt, at Fæstevæsenet bliver hævet, thi det er et Baand paa vort Landbrug. Jeg skal ikke videre indlade mig paa den Modgrund, som jeg hørte af den meget lærde Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgfreds (Monrad), nemlig at der af 95 Medlemmer her i Salen skulde være 85,

som ikke troede, at Sagen kunde fremmes; jeg skal ikke indlade mig paa, hvorvidt han med sin store Wijsdom kan trænge ind i vore Hjerner og der see, hvad vi tænke og mene; men jeg forbeholder mig idetmindste Ret til at mene, at han ikke har kunnet see, hvad jeg tænker med Hensyn til denne Sag, førend jeg har udtalt mig om den.

Safs: Det har forundret mig at høre denne Sags fornyede Behandling her i Salen, thi det maa forekomme mig og Enhver, som om det var første Gang, at den var her til Behandling. Da jeg forhen har havt Leilighed til at overvære Forhandlingerne angaaende denne Sag, skal jeg fatte mig ganske kort og kun ytre min Forundring over, at et Udsagn igjen er fremkommet, som forlængst synes gjendrevet og virkelig gjendrevet af den offentlige Mening, nemlig det Udsagn, som en æret Rigsdagsmand (Tillisch) eksempelvis har fremført, og som efter det Indtryk, jeg har af hans Tale idag, har forekommet mig at være Grundtanken dert, at Godseierne virkelig skulde have fuldkommen Eiendomsret til Fæstegaardene. Det forekommer mig, at dette Udsagn er berørt og gjendrevet mange Gange, og det være derfor langtfra, at jeg skulde opholde mig med at forsøge paa en Gjendrivelse deraf. Der er dernæst fremkommet forskjellige Bemærkninger om Ubetimeligheden af et saadant Forslags Indbringelse; jeg kan nu ikke indsee det. Naar man har havt en Sag for i 7 à 8 Aar, kan jeg ikke forstaae, hvorledes det just nu det 9de Aar skulde være saa forfrættelig ubetimeligt, at den igjen fremkommer. Den ærede Rigsdagsmand for Maribo Amts 4de Valgfreds (Monrad) har i den Henseende ogsaa i Dag brugt forskjellige Billeder, men jeg kan just ikke finde, at de passe eller bevise Noget angaaende Ubetimeligheden af dette Forslags Indbringelse. Jeg vil nødig være Skorfteensfeier, med mindre det skulde være absolut nødvendigt, og saa vilde jeg dog helst, naar jeg var i Huset, begynde med at rense Skorfstenen franedet, til Bevits paa, at jeg har Ret i Huset og ikke komme dumpende ned fra oven. Jeg skal dernæst bemærke, at naar man har stillet sig en Sag som Formaal, saa hører det